

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadók hivatalában átvéve:
Egész évre ..... 10 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Védke postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
szombat napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 160. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 július 16.

Az utolsó erőfeszítés hozza meg a döntést.

Morath őrnagy cikke a békére alkalmas pillanatról.

Bécs, jul. 15.

A világ sokat vár a keleti és nyugati fronton e pillanatban lezajló nehéz harcoktól — írja Morath őrnagy a Berliner Tageblattban. — Az ellenfelek azoknak a támadásoknak folyamán, amelyeket a központi hatalmak Verdunnél, valamint az Etsch és a Brenta között megkezdtek, teljesítő képességeinknek legmagasabb csúcsáig eljuttattak. Sokszor felbukkan az a vélekedés, hogy ellenségeinknek ez az erőfeszítés az utolsó s ezt a nézetet arra alspitják, hogy erőiknek a harc borzalmas tüzeiben meg kell oltadnia. Ami Franciaországot illeti: osztom a vélekedést. Verdun körül, semleges hangok egybehangzó becslése szerint, februártól mostanig kereszszám 400.000 ember veszett el. A legifjabb Franciaország, amely elbirja a fegyvert, már föltéve az utolsó kártyára.

Ami Oroszországot illeti, július hóban az új gőzhenger, az 1916-os modell használatra készen mozgásba hozott. Ez csakis jobban szerkezetű, mint az előbbi volt. Oroszország tisztihányát, egyrészt a némileg művelt elemek kényszerképzésével pótolta, másrészt nagyszámú japán, angol és francia tisztet kapott. A japán tüzérséget a sárgák tisztjei vezetik. Az angol segédcsoportok és tisztek az orosz speciális fegyvernemekben helyezkedtek el, az aknaharc területén a francia mérnökök a tanítómentesek. Az orosz erők megolvadásáról szóló vélekedést, amint gyakran kifejtettem, csak feltételelesen fogadhatom el, mert a természetes szaporodás a cári hadsereg részére időről időre néhány millió emberanyagot szállít.

Ambár lehetséges, hogy ha az új orosz gőzhengert ismét szétverjük s mint ócska vasat dobjuk lomtárba, keleten egy újabb hosszú szünet áll be, mely alatt a béke gondolata, — mely mindenütt jelen van — élő alakot öltethet.

Az angol erők megolvadása inkább hihető. De jelenleg hiányzik az angol akarat, hogy minden áron saját erejükből győzzenek. Így inkább hiszem, hogy Anglia, mint annak idején Gallipolinál, a kellő időben erejének számot tevő részét a nyugati égből megmenteni törekszik.

Az olasz hadi erő már régen csak egy pislákoló tűz. Ha majd szövetségünk offenzíváját oly erőteljesen folytathatja, mint ahogy megkezdette, az olasz ellentállás megoldása politikai és katonai okokból nem okoz nagyobb gondokat.

A nagy mérkőzés jelen pillanatnyi állásából ezeket a következtetéseket joggal le lehet vonni. Tovább azonban momentán nem szabad mennünk.

Vigyázzunk, óvakodjunk a csalódásoktól azzal, hogy ne adjuk át magunkat pillanatnyilag se a békeprofeciák álmodozásainak. A mi ellenségeink még mindig az ugynevezett „idő előtti“ béke ellen vannak, melyben a mi eddigi győzelmeinket el kellene ismerniök.

De e némileg magas követelések ellenére is, a háború folytatásától való tartózkodás is felismerhető. A „Bataille“ nem régen megírta, hogy az „európai örület“

Franciaországnak kell majd megfizetni s hogy az, amit most kell az államnak adni, mind elenyésző ahhoz képest, ami a háború után következik.

Angliában is tért hódítanak a békekérések és ha megnyilatkozik is a hajlandóság a háború folytatására — míg Oroszország Konstantinápolyt, a Boszporus tartományokat és a Dardanellákat meg nem kapja, míg Szerbia Boszniával és Hercegovinával meg nem növekszik, míg Lengyelország orosz fennhatóság alatt autonómiát nem kap, míg az olaszok a „fel nem szabadítottakat“ be nem kebelezik, míg Elzász-Lotharingia a Rajnavidékkel együtt Franciaország ölébe nem hull — az eféle utópiákat nem tárgyalják többé az elengedhetetlen szükségesség követelő hangján. Sem Franciaországban, sem Angliában nincsenek tisztában a háború és béke céljairól és föltehető, hogy az orosz háborús politika is ilyen tájékozatlan. És kiviláglik abból a letagadhatatlan igazságból, hogy az elhatározó győzelmet a két harcoló csoport egyike még nem szerezte meg. Egyelőre a fegyvereknek van még mondani valójuk és az ágyuk dörgéséből sokkal gyorsabban és pontosabban fog kialakulni a felelet a háború és béke minden kérdésére, mint azokból a bázist kereső szélteben hosszában elhangzó nyilatkozatokból, melyek a levegőben usznak. Ezek a napok a döntő napok!

A tizenkilenc évesek bevonulása. Bécsből jelenti tudósítunk telefonon: A Neue Freie Presse arról értesül, hogy a legutolsó általános sorozáskor alkalmasoknak talált tizenkilenc éves besorozottakat Ausztriában augusztus elsejére fogják behívni. Még a sorozás előtt kijelentette az osztrák kormány, hogy az ujonnan besorozottak közül először a fiatalabbak tartoznak katonai szolgálatra bevonulni és csak azután kekerülnek sorra az öregebbek.

Legjobb **Bőr Szandál** és **Fatalpu Szandálok.**
Gyermek trikók, Soknik, Harisnyák. Különlegességek Vászonn kalapokban, Fürdőruhák, Köppeny és Cipők. Utazó Kosarak, Kofferek, Ridikülök.
Nagy választék, legolcsóbb árak!

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

:: Nagyvárad, Szent László-tér. ::

Elfogadták a város költségvetését.

A milliós kölcsönnél a Hazai ajánlatát fogadták el.

A városi közgyűlés harmadik napja.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága három napi tárgyalás után tegnap befejezte közgyűlését.

A költségvetéssel alig ötnegyedóra alatt végeztek.

A milliós kölcsönnél a Phönix ajánlatával szemben a Pesti Első Hazai Takarékpénztár ajánlatát fogadták el.

Rimler Károly polgármester elnökölts a bizottság tagjai kevesen voltak jelen.

Az előző napi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után, a város 1916. évi

költségvetését

vették tárgyalás alá.

Juricskay Barna tanácsos szólott első sorban a költségvetéshez általánosságban. Rámutatott, hogy a házbérfillér jövedelmű 180000 koronát is tekintsek olyan tételnek, amelyet szintén kölcsönből fedeznek s úgy állítsák be a költségvetésbe, mivel előrelátólag a házbérfillérből ez az összeg nem folyik be ebben az évben. A tanácsnak is az a célja, hogy a város terhen könnyítsen. Az általa ez irányban felszínre hozott javaslatokra most nem terjeszkedik ki, de annak idején azokat a közgyűlés elé hozza. Különben általánosságban elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Dr. Hoványi Gyula általánosságban elfogadja az előterjesztett költségvetést.

Általánosságban elfogadták a tanács javaslatát.

A részletes tárgyalás során a közművelődési tétéleknél javasolta a tanács, hogy 10 másodosztályú tanerőnek elsőosztályúvá emelésére 4200 koronát iktassanak be.

Baróthy Pál azt látja, hogy az állami tanítók 800 K lakbérével szemben a községi iskolák tanítóinak lakbérére változatlan s az előhaladásban is különbség van az állami és községi tanítók között. A községi tanítók ügyét rendezni kell, de nem úgy, hogy csak 10 nek javítsuk a helyzetét, hanem mindenki kapja meg a magasabb lakbért. Erre a célra ez évben csak 8000 korona szükséges, a következő években azonban 10000 korona kell e célra.

Rimler Károly kéri a tanács javaslatában foglalt tétel elfogadását. A tanács foglalkozik a tanítók lakbérének rendezésével; ez iránt kérvény is adatott be, mely a tanács javaslatával a közelebbi gyűlés elé kerül.

Szűcs Géza kijelenti, hogy a Baróthy által kívánt rendezésre, bármily igazságos lenne az, nincs fedezet.

Gábel Jakab rámutat, hogy a tanítók lakbérrendezésére könnyű fedezetet találni. A házbérfilléreknek a 3000 koronán felüli lakbérék után 10 százalékra emelték fel a házbérfillért, amelyből 29000 K több bevételre számítanak.

A tanács javaslatát fogadták el.

A rendőri bevételeknél Keien Béla helyteleníti, hogy a kihágási büntetéspénzeket az illető tisztviselő kezeli, amiből a mulásban visszaélések keletkeztek. Azt kívánja, hogy

a büntetéspénzeket a városi pénztárban kezeljék.

Rimler Károly felvilágosításul megjegyzi, hogy ez irányban a törvény intézkedik, azt nem lehet megváltoztatni.

A tételt elfogadták, a költségvetés többi tétéleivel együtt.

A milliós kölcsön.

A költségvetés letárgyalása után előterjesztette a tanács a felfeendő milliós kölcsönrre vonatkozólag a Pesti Első Hazai Takarékpénztárnak, valamint a bécsi Phönix biztosító intézet ajánlatait.

A tanács a Hazai ajánlatát javasolja elfogadásra.

Juricskay Barna a tanács javaslatával szemben a Phönix ajánlatát ajánlja elfogadásra. Számadatokkal igyekszik kimutatni a Phönix ajánlatának előnyeit. Rámutat, hogy a Phönix ajánlata folytán a Hazai ajánlata 15000 koronával javult a város előnyére. Felolvassa a miniszter rendeletét, mely szerint kölcsönöknél a város vagyonát nem lehet lekötni. A Hazai feltételeiben pedig ez van. Mivel a Phönix ajánlata július 20-ig szól, megeshetik, hogy a Hazai ajánlatát nem hagyja jóvá a miniszter s akkor a Phönix kiesik az obligóból.

Rimler Károly szerint a míg a miniszter nem hagyja jóvá, a kötvény nem érvényes. A Hazai szorosán a törvényhez ragaszkodik. A két ajánlat között a differencia atig valami, a stornódij bekövetkezését pedig senki sem tudja. Kéri a Hazai ajánlatának elfogadását.

Gábel Jakab köszönetet mond egy Juricskay tanácsosnak, mint azoknak, akik a multkor a halasztás mellett felszólaltak, mert a halasztás által 15000 koronát mentettek meg a városnak.

A többség a Hazai ajánlatát fogadta el.

A villamosvasut

részvénnytársasággal az új vonalszakasz megállapítása és a menetdíjak felemelése tárgyában megkötött III. pótszerződésnél

Dr. Olasz Béla kifogásolja, hogy a villamos vasutársaság ignorálja a közönség jogos kívánalmait. Kifogásolja, hogy csak átszállással lehet közlekedni a villamoson s a közvetlen forgalom visszaállítását kívánja. Igéretre dacára a Bányasorig nem közlekedik a villamos, ami becsapása a városnak. Nyáron is csak reggel 7-től este 9 óráig közlekedik, az esti fűrdővonathoz nem alkalmaz pótkocsit. Kéri a polgármestert, hogy a közönség érdekeit védje meg. A pótszerződést adják vissza.

Schwarz Izidor azt kívánja, hogy legalább este 10 óráig közlekedjék a villamos.

Gábel Jakab a városi tanácsot okolja a bajokért, mert rossz szerződést kötött. A közönség érdekében levőnek tartja, hogy az éjjeli vonatokhoz legalább egy-egy kocsijárjon rendszeresen. Továbbá felveti a kérdést, hogy miként került a szerződésbe a Schlauch-téri megálló, holott ezt a törvényhatóság soha nem tárgyalta.

Lukács dön választot a kifogásokra, amelyeket tárgyalni fog a tanács. A Schlauch-téri megállóra azt a különös kijelentést teszi, hogy az I. pótszerződés egyik példányában, mely a városnál van, az Európa-szálló, a másik példányban, mely a vasut kezében van, a Markovits ház van megjelölve. Ez tévedésből történhetett, de a vasut ragaszkodik a kezében levő szerző-

déshez. A dolog vitatható, de érdemes-e ezért az egész dolgot most felborítani. A helyi közönség érdeke úgy is biztosítva van az olcsó bérlet által. A vidéki pedig fizet-heti a csekély különbséget.

Gábel Jakab, Kiss Dávid, Czeglédy Jérémiás és dr. Olasz Béla felszólalásai után Fényes Manó rámutat, hogy a villamosvasut jövedelméből 17 ezer korona részese-dés jutott most is a városnak. A hasznát nem a személyforgalom, hanem a teherfor-galom hozza.

A tanács előterjesztését elfogadták.

A Hadseregélyző Hivatal alkalmazottainak megjutalmazására vonatkozó indítványt az-zal terjeszti be a tanács, hogy később tesz javaslatot a megjutalmazásra.

Gábel Jakab indítványozza, hogy a jövő közgyűlésre tegyen jelentést a tanács. A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A közgyűlés tudomásul vette dr. Adorján Emil levelét, amelyben úgy s törvényha-tósági bizottsági, mint a szakbizottságok-ban elfoglalt tagságáról lemond.

A többi apróbb előterjesztéseket elfogadták s a közgyűlés véget ért.

Dr. Cziffra Kálmán főispán kinevezése a hivatalos lapban.

A hivatalos lap legutóbbi száma közli a következő királyi kinevezést:

Magyar belügyminiszterem elő-terjesztésére dr. Cziffra Kálmán országgyűlési képviselőt Nagyvárad törvényhatósági város fő-ispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1916. évi július hó 8-án.

Ferencz József s. k.

Sándor János s. k.

A kinevezés tehát örvendetes ténynyé vált s ez a tény általános örömet kell Nagyváradon. Dr. Cziffra Kálmán oly nagy értékű egyéniség, aki dísz és tartalmat tud adni ennek a fényes állásnak. Nagyvárad közigazgatásának öre oly férfiu, akinek kezébe megnyugvással látja letéve a hatalmat a város közléte.

Mint fővárosi tudósítónk jelenti a Ház tegnapi ülésén Beöthy Pál házelnök bejelentette az országgyűlésnek, hogy Nagyvárad új főispánja lemondott a berettyóújfalui kerület mandátumáról. Most tehát már Cziffra Kálmán egészen a mienk.

Nagyvárad új főispánja tegnap már megjelent a városházán s látogatást tett a főtisztviselőknél s az egyes ügyosztályokban. Megjelenése mindenütt az öröm és a rokonszeny érzéseit váltotta ki. Az új főispán a jövő héten foglalja el helyét, ünnepélyes beiktatása valószínűleg augusztus elején megtörténik.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értékezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nál Nagyvárad.

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyegek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert leg-jobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

A Nagyváradi Takarékpénztár új vezérigazgatója.

— Horváth Árpád dr. —

A Nagyváradi Takarékpénztár vezérigazgatói állása Hofbauer Pal halála óta üres.

Az igazgatóság beható tárgyalások után a Pesti Hazai Takarékpénztárhoz fordult, hogy a jelentkező pénzügyi igazgatók közül ajánljon alkalmas férfit, akire a nagy klientálával bíró s Nagyváradi pénzügyi piacán jelentékeny befolyással rendelkező pénzügyi ügyeinek vezetését nyugodtan rábízhatja.

A Pesti Hazai Takarékpénztár habozás nélkül Horváth Árpád dr-t, a Miskolci Takarékpénztár vezérigazgatóját ajánlotta, akit pénzügyi kiváló képességei, képzettsége, megbízhatósága és gyakorlata egyformán alkalmasnak és hivatottá tesznek erre a feladatra.

Horváth Árpád a P. H. T. R. T. jól ismeri, ott kezdte pénzügyi pályáját, innen ment először Kolozsvárra, később Miskolcra fontos megbízatásban, hogy a budapesti intézettel affiliált viszonyban levő takarékpénztárak ügyeit rendbehozza. E feladatát csend

ben nyugodtan, szerencsés kézzel briliánsul megoldotta, nemcsak lábra állította az intézeteket, hanem azok hitelét megszilárdította.

Ezen az alapon a Nagyváradi Takarékpénztár igazgatósága a vezérigazgatói állást Horváth Árpád dr-nak ajánlotta fel. Mint értesülünk, Horváth Árpád a meghívást elfogadta.

Horváth Árpád a munka embere, pénzügyi körökben jó csengésű a neve. Fiatal ember, jövőjét kemény munkával s folytonos kulturálódással alapozta meg. Nagyváradi összeköttetések is fűzik hozzánk. Frankó Endre ügyvéd, tbb. tag veje. Megválasztása nemcsak a Nagyváradi Takarékpénztárnak, hanem városunk egész társadalmának kiváló nyereséget jelent s éppen azért városzerte meglepedést és örömet kelt. Nagyváradi legregibb pénzügyi intézete a vezetésre hivatott, az intézet nagy jövőjét biztosító vezért, társadalmunk pedig rokonszenves, értékes egyéniséget nyer dr Horváth Árpádban.

A látvány megerősíteni látszott véleményét. Az őrnagy levetkezve, katonaköpenyével vállán ott feküdt a padlón.

Odakiáltott a tisztiszolga:

— Őrnagy ur!

Mivel semmi választ nem kapott, jobban benézett. Ekkor észrevette a test mellett a hatalmas szolgálati revolvert, aztán meglátta a vértócsát. Most már tisztába volt az öngyilkossággal, azonnal rendőrré futott, ki aztán értesítette a parancsnokságot s a rendőrséget. Náday főorvos már csak az azonnal bekövetkezett halált konstatálhatta. Nemskára megérkezett a tiszti bizottság is, mely felvette az esetet s elvitte az őrnagy összes irományait.

Délután értejttek a katonai halottszállítók kocsiikkal s a csapatkórház halottas kamrájába vitték. Ott ravatalozták föl, diszruhájába öltöztették.

A helyszínen.

Csendes kétszobás lakást vett ki az őrnagy a Ritoók Zsigmond utcán. Az elsőszobát egy falal osztja ketté, mely fogással felszerelve. Az egyik tartón az őrnagy esküje s kardja.

Az első szoba közepén hencser, oldalt egy utazókosár kinyitva, fehérművek vannak benne.

Az ablak mellett íróasztal, egy skatulyafedél, benne egy pár cigaretta, szanaszét levélpapírok.

Ide nyílik a hálószoba, hol az öngyilkosság történt. A szoba közepén az ágy, ez és az ablak között állott az őrnagy, mikor az öngyilkosságot elkövette egy magas tükrök előtt. Nagy vértócsa jelzi a tett színhelyét. A sarokban oldalra hever a hatalmas szolgálati forgópisztoly, melylyel az öngyilkosságot elkövette.

Az őrnagy asztalán ceruzával írott német levelet találtak. Bogyai utolsó levelét feleségéhez írta. Bocsanatot kér benne tettért, kéri, hogy ne haragudjon rá, hanem tartsa meg jó emlékezetében. Nem bánja, ha felesége újból férjhez is megy, de kéri nejét, hogy leányuk sorsát nagyon a szívében viselje.

A katonaság táviratban értesítette az Ausztriában lakó hozzátartozókat.

Bogyai őrnagy temetésének ideje még nincs megállapítva.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Öngyilkos huszárőrnagy.

Az idegesség vitte a halálba.

Bogyai Jenő es. és kir. kamarás 1. huszárezredbeli őrnagy, Ritoók Zsigmond utcai lakásán tegnap, szombaton hajnalban, fél öt után, szolgálati revolverével halántékra lökte magát. Azonnal meghalt. Tudósításunk a következő:

Nemrég jött Nagyváradra Bogyai Jenő egyes huszárőrnagy. Először a Rimanóczy szállóban bérelt lakást. Sokszor lehetett látni a Rákóczi uton az alacsony termetű, borotvált arcú huszárőrnagyot, amint elgondolkozva járt fel s alá. Nagyon ideges volt. A haretérről került először Grácba, majd Nagyváradra. Gránátszilánk érte, azonkívül a haretéren idegbajt is kapott, valószínűleg ez volt oka öngyilkosságának is.

Huszártisztek társaságában szórakozott minden este a kávéházban s csak késő éjjel került haza. Tisztársai nem is sejtették, hogy az öngyilkosság gondolatával foglalkozik. Igen sokat levelezett, Ausztriában van a felesége s leánya s azoknak küldte legnagyobbbbszt leveleit.

Nyolc napja költözött a Ritoók Zsigmond utca 12. számú házba, ahol az udvarban bérelt egy kétszobás butorozott lakást. Itt történt az öngyilkosság.

Bogyai Jenő pénteken az egész délutánt otthon töltötte. Leveleket írt, melyeket, mint szokta, saját maga adott postára. Este rendes szokása szerint az Emke kávéházban volt tiszték társaságában. A kávéházból fél 12 óra után tért haza s azonnal lefeküdt.

Reggel fél 5 óra tájban a házbeli cseledek revolverdörrenést hallottak, de nem tulajdonítottak annak nagyobb fontosságot, mivel a körülfekvő kertekben többször szoktak lövöldözni.

Fél tízkor ment oda a szolgálatra rendelt huszár, hogy a lakását rendbe hozza, de látta, hogy még az őrnagy nem nyitotta ki az ablakot. Nem ment be, mivel az őrnagy nagyon ideges természetű volt, nem szerette, ha háborgatják. Ott várt. Azt gondolta, hogy az éjjel sokáig mulatott s most annak féradalmait pihenni ki. 10 órakor ismét bezörgött s mivel ekkor sem kapott választ, benézett az egyik ablakon.

Az ágyat üresnek látta. Az ágyon az ágynemű össze volt gyűrve, de az őrnagyot nem látta sehol. A huszár az gondolta, hogy gazdája az éjjel leesett az ágyról, azért, hogy jobban lássa, mi történt, a belső szoba ablakához ment.

Csipke és kézimunka függönyök tisztítása

Női- és férfi ruhák száraz vegytisztítása

Fehérmű gőzmosás, sima daradok ávasalása különkénti árban

Tábori zöld festés

Szíves megbízást kér: kiváló tisztelettel

Haltenberger Vilmos

Vasalás és javítás saját szabó-osztályban

Gyászesetben festést feketére soronkívül

Szőnyegek tisztítása, megóvása

Postai megbízások soronkívül

Felvételi üzlet: Rákóczi-ut 7., Szent István-palota. Telefon szám: 14—69. Gyár az állomás felett. Telefon szám: 34.

Az oroszok veresége Delatynnánál

Orosz hadszíntér. Budapest, július 15. (Hivatalos.) A Moldavától délnyugatra orosz osztagokat, amelyek állásaink ellen előre megrészkedtek, szétugrasztottuk. Jablonecénél, Tabietől délkeletre eredményes portyázásban 200 oroszot fogtunk el. Delatinnánál fokozódott a harci tevékenység. Az ellenség előcsapatai behatoltak a városba, de a város déli szélére vettük vissza. Az oroszoknak Delatintól délnyugatra megkísérelt támadása tüzünkben összeomlott. Egyébként északkeleten nincs újabb esemény.

Csendesült a harc az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 15. (Hivatalos.) A tegnapi nap a Brenta és az Etsch közti harc vonalon is sokkal csendesebben telt el.

A harci tevékenység általában tüzérségi tüzelésre szorítkozott. Az ellenségnek a Posina völgytől északra levő állásaink elleni elszigetelt előtöréseit és a Borcola szoros elleni nagyobb támadását visszavertük.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 15. (Hivatalos.) Nincs esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Verdun ostroma.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera szerint az általános érdeklődés ismét Verdun felé irányul. A németek újból lankadatlan erővel támadnak Verdun ellen.

A görög király és családjának veszedelme.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Stefhani ügynökség jelenti a görög királyi palota égéséről:

A tűz a Tatoi erdőből indult ki, amely áterjedt a királyi palotára is. A király családját és kíséretét amelynek több tagja megsebesült óriási pánik fogta el. Menekülés közben a király elesett egy hid mellett és megsebesült. Már-már a lángok vették körül, mikor a kísérete kiszabadította és Athónba vitte.

Több jelentés szerint Venizelosz hívei gyújtották fel a Tatoi erdőt és a királyi palotát. Egy időben több helyen tört ki a tűz.

Németek a Souville—Tavannes vonalánál.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A németek előcsapatai a Souville—Tavannes vonalhoz érkeztek.

Mit mondott a román király?

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A russzofil „Adeverul” írja: A király újból azon véleményének adott kifejezést, hogy Romániának a központi hatalmaknak kedvező semleges politikai magatartást kell követnie.

A legutóbb megtartott kihallgatások alkalmával a király ebben az értelemben beszélt egy előkelő hivatalos személyiséggel.

A németek Kovelnél támadnak.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Temps pétervári tudósítója ismét ki akarja találni a központi hatalmak taktikáját. Szerinte biztos értesülése van arról, hogy a német taktikai terv az, hogy az összes frontokon csak védekező álláspontot foglalnak el és egyedül Verdun ellen és Kovelnél folytatják az offenzívát.

A németek előnyomulnak Verdunnél.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Berliner Lokalanzeiger jelenti: Julius 11-én a Maas jobbpartján a németek támadása mutatja, hogy a szövetségesek minden erőlködése dacára változatlan tervszerűséggel előnyomulunk Verdunnél. — Vonalainkat a Fleuryből a Souville-erőd felé vezető ut kereszt-pontjáig toltuk előre.

Sulyos harcok Soumenál.

Berlin, július 14. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az első véres visszaveretésük után folytatott angol támadások a Sommétől északra sulyos harcokra vezettek. Posieres és Longueval között sikerült az ellenségnek itt összezsúfolt erővel legsúlyosabb veszteségei ellenére vonalainkba behatolni és némi tért is nyerni, valamint a thronesi erdőskében lábát megvetni. A lökést feifogtuk, a harcot ma folytatjuk. A Sommétől délre nem volt gyalogsági tevékenység.

A többi arcvonalról, eltekintve az Armentières-től délkeletre Ancre—Neuville környékén és Arrastól északkeletre kisebb angol osztagok eredménytelen vállalkozásaitól, nincs lényeges jelentenivaló.

Németek győzelme Krodovánál

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege. Orosz osztagokat, amelyek Lennewedennél (Friedrichstادتól északnyugatra) kísérelték meg az átkelést a Dünán, visszavertünk. A Smorgon—Molodecsovo vonalon erős forgalmu vasuti állomásokra számos bombát dobtunk.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege. Krodova vidékén támadással visszafoglaltuk az első védelmi vonalnak azokat a részeit, amelyeket az ellenség a legelső roham vagyis július 3-ra virradó reggel óta megtartott és ez alkalommal 11 tisztet és több mint 1500 főnyi légénységet fogtunk el.

Linsingen tábornok hadserege. A helyzet változatlan.

A kiverői vasuti állomáson (Luectól északkeletre) repülőgéprajaink csapatállományokkal szemben jó találatokat értek el.

Bothmer gróf tábornok hadserege. Lényeges esemény nem történt.

Balkáni hadszíntér.

Azt az ellenséges osztagot, a mely Ghevgelitől délnyugatra egy előretolt állást megtámadott, visszavertük.

Goillemenlire irányzott tüzelés folytán a Doiran-tótól északkeletre 7 görög lakos, ezek között 4 gyermek meghalt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A pápa újabb békeakciót kezd.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: A vatikáni körök véleménye szerint a harmadik háborus év kezdetén a pápa újabb békeakciót indít.

Az olaszok tiszi vesztesége.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olaszok július 2-ig 6 tábornokot, 77 ezredest és alezredest, 125 őrnagyot, 660 századost, 586 főhadnagyot és 2121 hadnagyot veszítettek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 15.

A képviselőház tegnapi ülésé feltizenegy óra után kezdődött. Beöthy Pál elnök az ülés megnyitása után bemutatta Cziffra Kálmán berettyóújfalusi képviselő levelét, melyben mandátumáról lemond.

Ezután következett a napirend első pontja, a bélyeg és illetékekre vonatkozó törvények és szabályok némely rendelkezésének módosításáról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása. A Ház a törvényjavaslatot elfogadta.

A Ház ezután harmadszori olvasásban elfogadta a szeszadóra vonatkozó törvények némely rendelkezéseinek módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot is.

A napirend harmadik pontja következett ezután: a külföldi dohány és dohánygyártmányok után fizetendő engedélyilleték megváltoztatásáról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása. A Ház ezt a törvényjavaslatot is elfogadta.

Végül a napirend utolsó pontja következett: A vármegyei tisztviselők megbízásának újabb meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása. A Ház a törvényjavaslatot elfogadta.

Az elnök ezután javasolta, hogy a képviselőház legközelebbi ülését augusztus 9-én tartsa meg és napirendjére a jövedelmi adóról, a vagyonadóról és a harmadosztályú kereseti adóról szóló törvényjavaslatok tárgyalását tűzte ki. Az elnök javasolta továbbá, hogy a Ház az interpellációkra este 7 órakor térjen át.

A Ház ebben az értelemben határozott. Ezzel az ülés véget ért.

Kik kötelesek a cukrot bejelenteni?

A cukor forgalomba hozatala és bejelentése tárgyában kelt 1565-1916. M. E. sz. rendelete alapján a rendőrkapitányi hivatal közli, hogy azokat a bejelentésre kötelezett egyéneket, és cégeket, kereskedelmi vállalatokat és szövetkezeteket, akik a hónap 1-15 illetve 16-30. napjáig terjedő időkből 500 kilogrammnál kisebb cukor mennyiséget hoznak forgalomba a bejelentési kötelezettség alól felmentik.

Mindazok a cégek és egyének (kereskedelmi vállalatok és szövetkezetek), akik nem közvetlenül fogyasztás, hanem viszonteladással foglalkoznak, kötelesek készletüket minden hónap elsején és 15-én a rendőrség I. emelet 18. számú szobájában bejelenteni.

Figyelmezteti a rendőrség a viszonteladással foglalkozókat, hogy ha egy tételben legalább 100 kilogramm mennyiségű cukrot hoznak forgalomba, ezt a mennyiséget a Cukor Központnál 24 óra alatt bejelenteni tartoznak.

A viszont elárúsítókat pedig figyelmezteti, hogy a szaporodást és a készlet csökkenését feltüntető raktárkönyveket a legpontosabban vezessék s amennyiben hatósági vizsgálat ennek hiányát állapítaná meg, kihágási uton szigorúan büntetni fogja őket.

Viharhét.

Ujabb felhőszakadás Nagyváradon.

A szerkesztőség ablakából, védett helyről szemlélvén a tegnapi vihart, eszünkbe jut egy régi kuplé:

Télen nagyon hideg van,
Nyáron nagyon meleg van
Soha sincsen jó idő
Mindig esik az eső.

Látszik, hogy régen csinálták, mert ebben az időben senki sem merészelne ilyeneket állítani az időről. Hosszu szárazság után 3 nappal ezélt sötét felhők tornyosultak nyugaton. Felhő esőt jósol, de amit ekkor kaptunk, abban nem volt köszönet. A piacon ezóta igen sok gyümölcsöt lehet kapni s az üvegeseknél még most van csak igazán dolog. Rergeteg ablakkeret vár bevágásra. Már kezdtek felejteni a szerdai pergőtűzet, illetve jeget s tegnap délfelé ismét elsötétítette a napot roppant felhőcsoport fekete tömege.

Az utcán mindenfelé ijedt arcokat látnak. Őrizték az ablakokat félvén újabb jégostromtól, ami szerencsére nem következett be. Hanem aztán olyan zivatart kaptunk nyakunkba villámlással s jégesővel, mely szerencsére csak apró szemekben esett, mi ntha a sok időn át tartó szárazság után egyszerre öntenék a felhők ki a felgyülemlett vizet.

Régóta várják a gazdák ezt az esőt, s ha a jég elmaradt volna, a jévetésre egyébként a legnagyobb jótéteményül szolgált az eső, mely csekély megszakítással záporként hullott. Percekre ki is derült közben, de ezután ujult erővel esett tovább. Néha apró szemekben jég is esett, de az nem tett nagyobb kárt.

Felgyújtott a villám egy transzformátort.

A zivatartól a csattogó villámok sem maradtak el, a melyek a város több helyén lecsaptak, sőt a Lovas-utcán tüzet is csináltak.

A Lovas-utca 13. szám előtti villamos transzformátorba is belecsapott a villám. A transzformátor egy kettőre lángra kapott Félő volt, hogy a tűz a közeli házakra is áttérjed. A tűzoltóság két szerkesztővel hamarosan megjelent a helyszínen és lokalizálta a tüzet, mielőtt még nagyobb baj lett volna. Először természetesen a villamos áramot kikapcsolták a vonalon. A tűzoltókat majdnem nagyobb szerencsétlenség érte. Az egyik kocsis emberei még a kikapcsolás előtt nekiirányították a szivattyút az égő transzformátornak. Szerencséjükre a körülállók figyelmeztették a tűzoltókat, mert különben az áram a vizsugáron keresztül hatalmas ütést mért volna rájuk. A tüzesethez a rendőrség részéről Zilahy Antal rendőrfel-

ügyelő és Becsei Ignác őrmester vonult ki négy rendőrrel.

Azonfelül még háromszor csapott le a villám, közte kétszer a Körözszebe.

A vármegye legnagyobb részében vége az aratásnak.

Három héttel ezelőt még lázas munka folyt az arató munkások biztosítása érdekében. Minden gazda ostromolta a vármegyei gazdasági munkásbizottságot, hogy csak elégendő munkást kaphasson. Cziffra Kálmán aká dacára annak, hogy már akkor tudta, hogy ő Nagyvárad főispánja lesz, mire megjelenik a határban a legelső cséplőgép és dacára annak, hogy akkor már formalisan megvált a bizottságtól, mégis minden nap ott volt a vármegyei házában és ha nem is intézte az aktákat, ő adta meg az utódoknak a kellő utbaigazításokat és minden tekintetben azon volt, hogy ez a nagyon fontos nemzeti érdek, az aratási munkát a lehető leggyorsabban és minden akadály nélkül menjen végbe. Ma már Cziffra Kálmán nagyvárad főispán, de azért délelőtt, délután ott találjuk a vármegyei házában, ahol csaknem minden félórán kikéri véleményét a gazdasági munkásügyekben.

Cziffra Kálmán nagy munkájának eredménye szinte meglepő gyorsasággal jelentkezett.

Tegnap már tömegesen mentek a vármegyei házára a gazdák és jelentették, hogy befejezést nyert náluk a munka, nincs tovább szükség arató katonákra és foglyokra. E kijelentésük a gazdáknak azt jelenti, hogy a vármegye legnagyobb részében nem áll már lábán a jövő évi kenyérnek való.

Van még elszórva több helyen aratatlans buza, azonban ez már nagyon kevés. Ezeket maguk a tulajdonosok is learatják minden nagyobb támogatás nélkül. Fő dolog, hogy a megyében a legnehezebb munka befejezést nyert, még pedig oly gyorsan, amilyen gyorsan még soha.

Hátra van még a cséplés. A cséplésnél azonban már nincs szükség annyi munkás kézre, mint az aratásnál. A cséplésnél csak a gép etetéséhez szükséges a férfi-erő, a többi elvégzik a gyermekek meg az asszonyok. Ez így volt béke időben is, annál inkább így lehet most, mikor a férfierő hiányzik.

A munkásbizottság által kiadott foglyok és katonai munkás osztagok pár nap alatt mindenütt felszabadulnak és visszamennek állomáshelyeikre. Tegnap már nagyon sok nagy gazdaságból jelentették be a gazdasági munkásbizottságnak, hogy a kiadott munkásokat visszaadják.

Az eddigi munkálatok után következett az aratás elég jó lesz.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.

Szabó László
vegytisztító és műkelfestő gyárában
Körözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztí és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazarépület, Moskovits palota.
Telefon 133. Szent János-utca 38. sz.

Orosz betörés Erdélybe: lehetetlenség.

Mi volt a célja a bukovinai orosz offenzívának?

Brassó július 15.

A bukovinai helytartóság egy magasrangú tisztviselője igen érdekes nézőpontból a következőkben világítja meg az oroszok bukovinai előnyomulásának célját:

— Mindenekelőtt — ugymond — el kell ismerni, hogy az oroszok bukovinai előnyomulása gyors és erőteljes volt. Ez az előnyomulás következménye volt annak, hogy az orosz hadvezetés a Csernovicnál elért sikereket a legeredményesebben használta ki. Amint ezt utólag pozitív módon megállapíthattuk, az oroszok óriási lovas-tömegekkel folytatták előnyomulásukat Bukovinában s ezért sikerült nekik a védekezésre egyáltalában nem alkalmas terepen előnyomulniok.

Az orosz invázióknak bizonyos pontig való sikere a Csernovic mellett levő állások elfoglalása után előrelátható volt. Mi azonban mindnyájan tudtuk, hogy a legelső védekezésre alkalmas helyen az orosz offenzíva feltétlenül meg fog állni.

Jakobenyél és Kirlibabánál hiába küldik harcba az oroszok akár egész lovas haderejüket, itt a legnagyobb erőlködés is hiába való.

Nemcsak mi, hanem az oroszok maguk is tudják, hogy:

az Erdélybe való betörés olyan lehetetlenség, amilyent még ez a lehetetlenségeket megcáfoló nagy háború is el kell, hogy ismerjen.

A mostani bukovinai frontunk biztonságát és áttörhetetlenségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a helytartóság központja minden felszerelésével, fontos irattárával és élén Merán gróf helytartóval még most is Dornavatrán tartózkodik, anélkül, hogy egy pillanatig is gondolt volna a menekülésre.

Ilyen körülmények között természetesen önként vetődik fel a kérdés, hogy akkor miért forszirozták az oroszok ezt az óriási áldozatot követelő s kevés stratégiai sikert ígérő offenzívát?

Azért, mert az oroszok a központi hatalmakkal gazdasági szövetségre lépett Románia határait akarták megszállani.

Elsősorban hatalmukba akarták keríteni a határállomásokat, hogy ezáltal lehetetlenné tegyék, vagy legalább is erősen megnehezítsék a Romániával való forgalmat. Itzkanyánál a háború alatt kiépült a második vágány is, hogy minél bővebben és minél gyorsabban bonyolítottassék le a Romániával való nagy gabonaforgalom. Az oroszok erre a gazdaságilag fontos vonalra akarták rátenni a kezüket. Ez a siker alapjában véve nem is olyan nagy, mint azt az oroszok hirdetik, mert hiszen a román-magyar határállomásokon is éppen elég nagymennyiségű gabonát tudunk importálni Romániából.

Mi itt most nyugodtan várjuk az események folyását. Teljes bizalommal nézünk a jövőbe, mert tudjuk, hogy az oroszok bukovinai uralma nem lesz hosszú életű.

Vészkerületté alakítják a Belényesi járást.

A belényesi járás legtöbb községe tudvalevőleg úgy tudja jószágállományát fenntartani, ha a nyár folyamán, amikor nincs semmi dolga a jószágoknak, felhajtja a havasi legelőkre. Havasi legelő ugyan kevés van és ez az igen fontos gazdasági ügy a havasi legelő ügye, nálunk Biharmegyében, ahol igen pompás havasi gazdálkodásra lehetne berendezkedni, alaposan el van hanyagolva, mégis a mai viszonyok között is nagy jelentőségű a havasi legelő. A belényesi járásban nagy súlyt fektetnek rá, ahol a jószágok százai találhatnak a havasi legelőkön élelmet. Nagyon fontos a legelők közt a bondorasszói legelő, ahova 8—10 község hajtja fel jószágállományát.

Most, mint a főszolgabíró jelenti, a bondorasszói legelő útján veszedelemben forog az egész belényesi járás jószágállománya. A járási állatorvosnak ugyanis a napokban jelentették, hogy a bondorasszói havasi lege-

lőn több mint 300 jószág beteg és hogy a betegség egyre jobban terjed. Az állatorvos azonnal kiutazott a helyszínre és megállapította, hogy az egész legelő meg van fertőzve. Ugyanekkor konstatálta azt is, hogy a legelőről Belényesbe több állatot hajtottak le, ennek következtében a belényesi jószágállomány is meg van fertőzve. A fertőzésnek már mutatkozik is a következménye.

A főszolgabíró tegnap bejelentette a veszedelmet az alispánnak és figyelmeztette az alispánt arra a nagy bajra, mely a havasi legelőkről lekerülő jószágok útján fenyegeti nemcsak a környékbeli jószágokat, de az egész vármegye jószágállományát. Nehogy a veszedelem még nagyobb arányokat öltsön, a járási főszolgabíró javasolja az alispánnak, hogy az egész belényesi járást vészkerületté alakítsák hatóságilag. A vészkerületté való alakítás már a mai nap folyamán meg fog történni s így a belényesi járásba se ki, se be egy barab jószágot sem szabad szállítani.

A főszolgabíró Belényest már zár alá is vette.

Színház, mozi, kabaré.

Az Apolló mozgófénykép-vállalat ügye.

Európaszerte válságban van a színészet, a színházakat a pénzügyi helyzet rosszabbodása kényszerítette, hogy redukálják kiadásait s részben arra szorította, hogy teljesen zárják be a kapukat.

Nem nagyváradi, helyi okok idézték tehát elő a színház vezetésében beállott változást, a konzorciumot, a közreműködők százalékos részesedését s azt, hogy a színtársulat máról holnapra él. Élni pedig kell, mert ha megszüntetik az előadásokat, ez végleges lenne. A felmentett tagoknak le kellene vonulni katonai szolgáltatásra s így a háború alatt soha együttest nem tudna összehozni az igazgató, már azért sem, mert ő is bevonulna.

Kulturális tekintetben pedig kétszerezesen érdeke a magyar közművelődésnek, hogy a színház életképes legyen s teljesítse hivatását.

Ezért a kabaré és mozi kérdés mindig aktuális volt s ma leginkább az.

Ott, ahol állandó színtársulat van, Temesvárt, Aradon, Szegeden kabarét nem tűrnek mostanában a hatóságok.

Ezek a lokalitások nem kulturát terjesztenek, csupán alkalmat adnak az oda betévedő éjszakai vendégeknek, hogy züllött női társaságban költhessék el ebül gyűlt pénzüket vagy családjuk betevő falatját. E rossz hírű helyeknek háború idején nincs létjoguk, mert „műsoruk“ hülyeség vagy szemét, s minden csak arra való, hogy a borsos bevezetés után fogyjon az ital és pezsgő kerüljön az asztalra.

Még a hazafiság is csak csalogató a kabarékban s azért, hogy egyes reményteljes ügyvédek a kabaré képviselője révén enormis összegeket kereshessenek, vagy rosszul tisztezt hirlapírók kommuniké révén ilyen keresethez juthassanak, nem indokolt a kabarék engedélyezése, míg a színtársulat működik.

A mai kérdést Erdélyi Miklós színiigazgató azon beadványa hozza előtérbe, amelyben kéri annak megtiltását, hogy az Apolló mozgófénykép-vállalat a megtévesztő „színház“ elnevezést használhassa.

A mozi ma többnyire csak jövedelmező vállalat. A mozinak jobban ki kellene vennie részét a nemzeti munkából. A moziképek helyesírása olyan, mint egyes mozitulajdonosoké, magyartalan és tele helyesírási hibákkal. Szörnyűség olvasni azokat a feliratokat, amelyek az ifjúság tudást vágyó szeméi előtt megjelennek a moziiban. Olyanok ezek a feliratok, mint a bécsi szappankereskedők szótárral fordított körlevelei, gyalázatos magyarságuk csak birkatürelmünk bizonyítékai. Emellett a mozi még ma is francia és olasz filmeket mutat be. Ez nagy hiba.

A mozi csak lapos képeket ad. Egysíkukat. Az élő lények laposak. A művészethez többnyire kevés a közük. A történetek sokszor éremlyítően hazugok, nincs

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
gibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kiváratra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167—43.

bennük valószínűség, mert a meggyőzés legfőbb eszköze, a szó hiányzik. Detektív-történeteiről kiderítette a pedagógia, hogy károsak az ifjúság erkölcsére.

A mozi fejlődése megszűnt, trükkjeit kimerítette. Semmi köze sincs a színházhoz.

A mozgófényképvállalat színház nevet nem viselhet, mert színház az a hely, ahol hosszabb lélekzetű szindarabokat élő szóval előadnak. A mozgófényképvállalat pedig szórakozó hely, nemtöbb, mint egy-két eltöltött óra, egy képeslap megtekintése.

A színház más. Az élő magyar szó hirdetője, fenséges gondolatok és szavak terjesztője, magyarságunk igéinek szószékei, ma is, mikor megint rosszul beszélünk magyarul, ez a hely az, ahol ráeszmélhetünk nyelvünk romlására.

A mozi persze nem színház. Jogtalan konkurrencia volna, ha így neveznék. Ennek eltiltása közérdek, hiszen a gyermekeket csak azért engedik el moziba, mert „színházba” megy.

Nem érdeke a hatóságnak, hogy a moziknak a „színház” nevet odaitélik, hiszen ma ismét nemzeti érdek a színház fokozottabb védelme.

Kevés húst fogyasszon mindenki

Nem egészséges s husevés. A miniszter rendelete.

A husevés korlátozását a miniszter még jobban kiakarja terjeszteni. Egyenlőre ugyan még ugyan nem rendelte el, hogy a hústalan napok számát szaporítsák azonban a legutóbbi tárgyban kiadott rendelet már mintegy előjele az újabb korlátozásnak. A rendelet a következő.

A kormánynak kötelessége, hogy egyfelől a háború még hátralevő idejére a hadsereg és az itthonmaradottak élelmezését, valamint a gazdasági munka zavartalan folytatásához szükséges állati munkaerőt biztosítsa, másfelől gondoskodjék arról, hogy a rendkívüli mértékben lepadó állatállomány helyreállításához szükséges tenyészanyag a békés idők beálltával rendelkezésre álljon. Mindez csak az állatállomány messzemenő kímélésével, vagyis a husefogyasztás okserű korlátozásával történhetik.

Eltiltotta a marhahusnak, borjúhusnak és sertéshusnak a hét két napján (kedden és pénteken) való kimérését. Az állatállomány védelmét célzó ez az intézkedés nem jelenti azt, mintha az a közönséget valamely pótolhatatlan életszükséglet kielégítéséről fosztaná meg. Az orvosi tudomány ugyanis már régen megállapította, hogy a húsétel az emberi szervezet erejének fenntartása és fokozása szempontjából egyáltalán nem nélkülözhetetlen tápszer, sőt ellenkezőleg, éppen a hússal való túltáplálkozás az, ami határozottan káros elváltozásokat idéz elő az emberi szervezetben.

Elsősorban a törvényhatóságokra vár az a feladat, hogy a husefogyasztás korlátozásának eszméjét minél szélesebb körben népszerűsítsék.

Meggyőződésem, hogy a törvényhatóságok, amelyek ezekben a nehéz időkben — ősi hagyományaikhoz híven — a társadalom erős oszlopainak bizonyultak, lelkes szószólói lesznek a husefogyasztás korlátozásához fűződő nagyfontosságú hadügyi, közgazdasági és közegészségügyi érdekeknek és hogy működésük ezen a téren is olyan eredményt fog felmutatni, amely méltán erősíti az irántam való osztatlan elismerést.

Bizalommal számítok a törvényhatósági, városi és községi alkalmazottak közreműködésére is. A háborúval kapcsolatos feladatok megoldása körül eddig tapasztalt odaadó buzgalomuk ennek a fontos ügynek is nagy szolgálatára lehet.

Nem dolgoznak a munkások.

Most már nagyra vagyunk a drágasággal. Akárhogy meg is fizetjük a munkaerőt, nem lehet kapni munkást.

Tegnap jellemző eset történt a Közélelmezési Hivatalnál. Egy vagon krumpli érkezett s ennek kirakásához munkások volt szükségesek.

Kiküldték Berkovits Kaint az ugynevezett emberpiacra. Szerződöttetett is 6 embert, akik vele mentek fel a városházára. Utközben elmondta, miről van szó.

Mire a városházára ért, a hat ember megugrott. Berkovits újból kiment az emberpiacra s ott találta a megugrott munkásokat, amint a napon sütkéreztek.

— Miért nem jönnek, kérdezte tőlük.

— Hát, moadták, sok az a dolog.

— Nézzék, kapnak 60 koronát a vagon kirakásáért hatan. Rendesen négyen kirakják ezt egy fél nap alatt. Egy-egy ember tehát nem is fél nap alatt keres 10 koronát.

— Ez kevés, mondták, aztán meleg is van.

Hát így történt. A K. H. a rendőrséghez fordult s ez toloncokat adott a kirakásához. A munkások pedig tovább sütkéreztek a napon.

Összeégette a gyorsforraló.

Egy vasutas nejének halálos balesete.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap reggel egy súlyosan összeégett asszonyt szállítottak be a mentők a biharmegyei kórházba a Téglatető-utca 35. számú házból. A rendőrség részéről megjelent a kórházban Kelemen András detektív, hogy a súlyosan sérült nőt kihallgassa. Azonban ez nem sikerült, mert sérülései oly súlyosak voltak, hogy eszméletét is elvesztette.

Tanuk vallomásából azonban csakhamar kiderült a tényállás:

Lovász István vasuti alkalmazott neje ma jókor reggel kávéfőzött ura részére. Sürögős volt a dolog, mert hát a vasutas ember nem ér rá ilyesmire sokat várakozni, minthogy a vonat sem vár egy percet sem.

Lovász Istvánné gyorsforralót vett hát elő, azon főzte a kávéfőzést. Már javában égett a denaturált szesz, mikor Lovászné úgy gondolta, hogy nem lesz elég a szesz. Fogta az üveget, töltött belőle egy kanálba. Azután a kanál denaturált szeszt beleloccsantotta a már susterregve lángoló gyorsforralóba.

Természetesen a gyorsforraló hatalmas lángot lökött ki magából, amely körülnyalodta az asszony ruháját. Egy pillanat alatt lángba borult a szerencsétlen nő egész öltözete. Lovászné mint egy égő fáklya futott ki segítségért. A házbeliek hamarosan elfojtották a lángokat, azonban az

asszony testét már súlyos égési sebek borították, amely következtében eszméletét is elvesztette.

Beszállították a biharmegyei kórházba, ahol ápolás alá vették.

A kezelő orvos azonnal kijelentette, Lovászné állapota életveszélyes.

A szerencsétlenül járt asszony a kora délutáni órákban kiszendvedt. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy tényleg valakit felelősség.

A keserű kenyér.

Megírtuk tegnap, hogy a keserűvé vált kenyér ügyében a Közélelmezési Hivatal megindította a vizsgálatot. A hivatal megbízottja kiment az Első Gyulai Kenyérütő telepére s ott mintákat vett a lisztből. Most tesztát készítenek a különböző liszttekből s kenyeret sütnék, hogy összehasonlíthassák a gyulai kenyérütőde kenyérével.

Ezenkívül a malmokban is hasonló mintákat vettek s ezekből is kenyeret sütnék, mint a pékek lisztjeiből.

A hivatal a következőkre terjesztette ki a vizsgálatot:

1. A lisztre, amelyet a város a malmoktól kap;
2. A pékek lisztjeire, amelyet náluk talált;
3. A készítés módjára;
4. A használt, a kenyérbe sült s esetleg romlott burgonya;
5. A kovászra és élesztőre;
6. Arra a körülményre, hogy a lisztet nem idegen helyről csempészték be, s ez a liszt romlott volt. Utóbbi időben ugyanis Békésmegyéből csempészték lisztet Nagyváradra;
7. Mi az oka az anyagrontásnak, amely gyakorta ismétlődik.

Eznek eredményét a hivatal betérjeszti határozathozatal végett a főjegyzőhöz.

Eltitották az élelmiszerek harctérré való küldését.

A polgármester a következőket teszi közzé: Értesitem a város közönséget, hogy a m. kir. 20. honvéd gyalog hadosztály parancsoaksága eltitotta az élelmiszerek harctérré való szállítását. A fentemlített parancsnokság ezen rendelete szerint nagymennyiségű élelmiszer érkezik hazulról tábori postacsomagokban, melyek részben a meleg időjárás miatt, részben a hosszú szállítás folytán megromlanak s az egészségre ártalmasá válik. Értesitem tehát a közönséget, hogy élelmiszert a harctérré ne küldjenek, mert tekintet nélkül az élelmi cikk élvezhető vagy élvezhetetlen voltára az a megérkezéskor elkoboztatják és megsemmisítetik, annál is inkább, mert harcban álló katonáink élelmezése kifogástalan és bőséges, tehát az itthon maradottak érdeke is azt kívánja, hogy az élelmiszerek ily módon való pazarlásától tartózkodják.

NESTLÉ-FÉLE

Csecsemők * GYERMEKLISZT

gyermek és lábadozó legjobbatápláló gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozó és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I., Biberstrasse 38 e.

Az angol offenzíva balul ütött ki.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelenteti az angol főhadiszállásról: Az offenzíva lassu előhaladása bizonyosságot nyújt az ellenséges állások erősségéről. A kétségbeesett küzdelem során a legjobban tesszük, ha a hódításokat nem tekintjük véglegeseknek.

Az oroszok pokla Rozhicsinél.

Bern, július 16. A Times harctéri tudósítója jelenti Luemből: Frontunkon a németek minden nap megújítják rendes taktikájukat, hogy a legfontosabb pontokon összehvonják tüzéségüket és azután jelentékeny gyalogsági erővel egyik rohamot a másik után intézik. A legszenvedelmesebb harcok Rozhicsé közelében folynak

ahol a németek nyolevan nehéz ágyut elbírtak helyezni, hogy hadállásaink első vonalait uralják velük. Az orosz katonák valóságos gránátpokolban viselnek el halálra megpróbáltatásokat és így természetesen, hogy parancsnokságaik kirendelik őket ezekből a tarthatatlan pozíciókból.

Bruszilov Nadvorna felé támad.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Orosz lapjelentés szerint Bruszilov tábornok seregeinek egy része Nadvorna felé vette útját.

..HIREK..

* **Tisza Kálmán előléptetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király borosjenői és szegedi Tisza Kálmán gróf századosnak kivételesen és kegyelemből az őrnagyi címet és jellegét adományozta.

* **A gabona maximális ára.** Budapesti tudósítónk jelenti: A hivatalos lap mai száma közli a gabonaárak megállapításáról szóló miniszteri rendeletet. A kormányrendeletben az ármegállapítás két időszakra szól és pedig július 16-tól kezdve december 15-ig és az aztáni időre. Biharvármegyében és Nagyváradon a buza ára december 15-ig 41.50 korona, azontul 37.50 kor. A rozs ára dec. 15-ig 33.50 kor., azontul 30.50 kor. Az árpa ára az első terminusban 33 kor., a másodikban 30 kor. A sörárpa ára egész országban egységes és pedig dec. 15-ig 42 korona, azontul 38 korona. A rendelet áthágói kihágásáért 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtanak.

* **Elviszik a hivatalok fémkészleteit.** Tegnap megérkezett a vármegye házára a fémkészletek beszoigáltatására vonatkozó miniszteri rendelet. A rendelet értelmében a vármegye fennhatósága alá tartozó összes hivatalok tartoznak beszoigáltatni minden nélkülözhető fémkészletüket. Pár nap mulva leszedik a hivatalok rézkilincseit, a régi és ma már a padláson pihenő ólom tentatartókat és porzókat, réz gyertyatartókat stb. A miniszter a hivatalok fémkészletének beszoigáltatását nem bizza a fémrekviráló közegre, hanem egyenesen a hivataloknak teszi köteleességüké, hogy a hadsereg részére szükséges fémeket minden akadály és késedelem nélkül küldjék be a fémbeváltó hivatalba.

* **Sperker Ferenc lovag a vak katonáknak.** Lovag Sperker Ferenc, a püspökségi uradalom új jószágkormányzója 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonák javára a következő sorok kíséretében:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Eddig is igyekeztem szerény tehetségem szerint hozzájárulni a háboru nyomorának enyhítésére irányuló hazafiai törekvésekhez és azok közül elsősorban a háboru legszánalomra méltóbb áldozatainak, a vak katonáknak, segélyezéséhez. Most is b. lapjának „adakozzunk a vak katonáknak” felhívása szívernhez szólott és emlékeztetett arra, arra, hogy e téren további fokozatos és lehetőleg meg nem szűnő kötelességet kell teljesíteni valamennyiünknek abból, „amit Isten adott”. Kérem tehát sziveskedjék az idecsatolt 100 koronát a vak katonák részére a „Tiszántúl” gyűjtéséhez elfogadni.

Nagyvárad, 1916 július 15

Kiváló tisztelettel:

Sperker Ferenc,
jószágkormányzó.

Sperka lovag a jótékonyág terén vesz részt először Nagyvárad társadalmi életében s a vak katonák nyomorára gondol adományával. Ez a rokonszenv bekapcsolódás Nagyvárad társadalmi életébe mindenütt a legkedvezőbb benyomást fogja tenni. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk. Ezzel eddigi gyűjtésünk 3244 korona 37 fillérre emelkedett.

* **Szünet a királyi táblán.** Megkezdődött a szünet a nagyvárad királyi ítélőtáblán s augusztus 27-ig tart. A bírák szabadságra mentek s Lábán Lajos táblai elnök is hétfőn kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát.

* **Halálozás.** Lovász Istvánné rövid fájdalmas szenvedés után, életének 17-ik évében a boldog házassága 11 hónapjában f. hó 15-én meghalt. Temetése f. hó 17-én d. u. 3 órakor lesz a róm. kath. vallás szerentartása szerint Téglavető-utca 36 sz. gyászháztól. Az engesztelő szent mise f. hó 16-án 1/2 12 órakor és 20-án reggel 7 órakor fog az olasz plébánia templomba az Egek Urának bemutattni.

* **Feloldott községek.** A vármegye területén még mindig volt egy két helyes himlős eset. A járvány, mint értesülünk, most már teljesen megszűnt és az alispán elrendelte a zár alá vett községek feloldását. Ilyformán teljesen felszabadultak a zár alól Hosszupályi, Biharcsanáros, Monostorpályi, Sárszeg, Konyár, Gálospetri, Harargmező, Almarmező, Kisháza és Peterd községek.

* **Rövid boldogság — mélységes gyász.** Romantikus idillként kezdődött Lányi Lancendorfer Antal és Géczy Gabriella szerelmi története, amely hosszú és kitartó küzdelem és várakozás után boldog házasságban fejeződött be. A halál azonban pontot tett Géczy Gabriella életének boldogsága mögé. Beteg lett a házasság után rövidesen s azóta sokat szenvedett. Július 12-én a halál megváltotta szenvedéseitől. Nagy és igaz részvétet keltett e halálhír mindenütt, ahol a Géczy családot és a hős férjet, a kiváló repülőtisztet szeretik és becsülik. A szomorú jelentés így szól:

A legmélyebb fájdalomtól megtörtén tudatjuk, hogy a felejtethetlen jó feleség, gyermek és testvér, Lányi Lancendorfer Antalné szül. Géczy Gabriella f. hó 11-én délután fél 6 órakor Mődlingben hosszas szenvedés után elhunyt. Veszteségünk mindnyájunknak pótolhatatlan marad. A megboldogult földi maradványait a medlingi temetőben beszentelték és Nagyváradra szállítják, ahol vasárnap, f. hó 16-án délután fél 5 órakor a vasúti pályaudvartól a róm. kath. egyház szertartása szerint a várad olasz temetőben levő családi sírhelyen tesszik nyugalomra. Az engesztelő szentmise áldozatot e hó 17-én reggel 9 órakor fogjuk az olasz róm. kath. plébánia templomban az Egek Urának bemutatni. Lányi Lancendorfer Antal m. kir. főhadnagy, tőbori pilóta, férje. Géczy Géza, Géczy Gézáné szül. Becsey Ilona szülei. Iván, Elemér, Andrea, Magda, Ilona, Tibor, testvérei.

* **A Kath. Kör kugliversenye.** Ma délután tartja a Kath. Kör kugliversenyt, amelyen Schuch Károly őrnagy, a Kör népszerű háznagya, a ki most szabadságon van Nagyváradon, szintén résztvesz. A kugliverseny értékes első díját Tátray Sándor nagyiparos adományozta. Művészi kidolgozásu bronz mű ez, vizililiomok és sások kezeses száru virágai között művésziesen megformált golya áll s esővében egy éppen most felkaptott ficánkoló halacska tart. A moesári flóra hangulatos képe ez a mestermű, amelynek könnyedsége, finomsága, kifejező volta és kezesessége mutatja, hogy alkotója milyen avatottan birkózott meg a masszív nehéz anyaggal. Az értékes díj disse lehet egy izléses szalonnak és gyűjteménynek. A többi díj is szép és izléses. — A kugliverseny délután 3 órakor kezdődik.

* **A hadsereg széna- és szalmakészletete.** A hadügymfniszter kívánatosnak tartja, hogy a katonai parancsnokságok, illetőleg azok megbízottságai a termést a tulajdonosoktól még az aratás (kaszálás) megkezdése előtt lábon megvásárolják és kilátásba helyezte, hogy az aratás (kaszálás), valamint a behordás, illetőleg fuvarozás munkálatainak végzésére ott, ahol erre szükség van, katonai munkaerő és katonai fogatok fognak rendelkezésre bocsátatni. A törvényhatóságok ehhez képest most felhívják mindazokat, kiknek felesleges széna és szalmakészletük van, hogy azt a hadsereg részére mielőbb önként ajánlják fel megvételre.

* Báró Skoda kitüntetése. A hivatalos lap közli, hogy a király dr. báró Skoda Károly szék. hadteng. tüzérs. főmérnököt, a Skoda művek elnökét és vezérigazgatóját a haditechnika terén szerzett kiváló érdemei újabb elismerésül a Ferencz József-érdeméremmel nagykeresztjével tüntette ki.

* Hősi halál. A nagyváradai jogász generációnak ismét gyászja van. Egyik tagja bizonyította be életével hazaszeretét, melyet a hazafias nevelés beleoltott. Bartha Gyula III. éves joghallgató, a 37 ik gyalogezred hadnagya a wolhiniai fronton orosz golyótól szíven találva június 30-án hősi halált halt. Nemrég vezényelték föl az olasz harctérről, ahol 16 hónapig küzdött hősiességgel, melynek jutalmául a nagyvezést és az arany vitézségi érmével tüntették ki. Édesapját, Bartha Gyulát, a muzeum őrét, a hősi halált halt hadnagy zászlóaljparancsnoka értesítette egy levélben, melyben nagy elismeréssel nyilatkozik ifj. Bartha Gyula hősiességéről. Roham közben érte a halálhősiességét. Édesapja egy év alatt hősi halált halt fiával két fiát vesztette el. Másik fia Bartha Sándor theológus is nemrég halt meg.

* Mikor lesz béke? Ezt a kérdést kapjuk minden oldalról. Most már választ tudunk adni, feltétlenül igaz választ. A háború három hónappal hamarabb ér véget, mint ahogy Császár János aradi lakos 934 korona 50 fillér tőkét és 50 korona perköltséget fizetett. Így kötötték meg az egyezséget Aradon a következő szövegben:

„Végrehajtás terhével kötelezi magát alperes, hogy a kereseti tőke összeg felét, vagyis 934 korona 50 fillért és 50 korona perköltséget a **monarkia összes hadviselő ellenségeivel megkötött békét becikkelyező törvénynek a hivatalos lapban megjelentését követő harmadik hónap első napján fizeti meg.**”

Igaz van olvasóinknak. Bár már fizetné meg Császár János a 934 korona 50 fillért, meg az 50 korona perköltséget. Akár november elsején.

* A csendőrök nyomora. Most, amikor a tisztviselők drágasági pótléka körül lecsendésedett a vihar, megszólal egy panaszos hang. Keménybetűs levél beszél a csendőrség nehéz sorát. Egy a román határon vitézkedő csendőr írta a B. H. nak és elmondja, hogy nincs miniszter, nincs képviselő, de még csak újságíró sem igen akad, aki a csendőrök dolgával foglalkoznék. Nem gondoskodik róluk senki. A csendőrök látják, hogy mindenki kap pótlékot, háborús segítséget, csak a csendőrlégénységről feledkezett meg mindenki. Csendőrré csak akkor gondolnak, amikor már baj van. Szomorú szívvel nézik a kemény magyar fiúk, jó csendőrlégények, hogy a hadvezetőség állandóan emeli a katonák zsoldját és egyéb jutalmát annyira, hogy az ország belső területén segédszolgálatot teljesítő szakaszvezetőknek 2 korona 80 fillér napi illetéke van, míg a nehéz szolgálatot teljesítő csendőröknek csak 2 korona 74 fillér a napi illetéke. Arról meg, hogy az otthon maradt alisztek, kik családot tartanak, ne is beszéljünk. Nyomoruk leirhatatlan. Harctéren küzdő bajtársaival szemben rossz helyzetbe kerül, mert nem léptetik elő, pedig nem a maguk hibájából nem kerültek a harctérre. Előfordul, hogy olyan fiatal csendőrt léptetnek elő címzetes őrmesterré, akinek még próbacsendőri vizsgája sincsen s a legéasósá most azon tanakodik, hogy nem lesz e jobb, ha a háború után más foglalkozás után néz. Mert kellene fog az ember miandenhová.

* A szőlőmunkások kapnak kenyeret. A Közélelmezési Hivatal tegnap határozott abban a kérdésben, hogy a szőlőhegyen dolgozó munkásoknak adnak-e kenyeret. Egy miniszteri rendelet ugyanis kötelezi a szőlőmunkásokat, hogy hazulról élelmezzenek magukat. Miután azonban Oláh Ferenc birtokos beigazolta, hogy munkásai állandóan dolgoznak nála s tényleg annyi embert foglalkoztat, mint amennyit bejelentett, a Hivatal a szükséges kenyérmennyiséget engedélyezte s hasonló körülmények igazolása után engedélyezi másoknak is.

* A kamara értesítése. A cs. és kir. szegedi bõrgyógyászati központi kórház parancsnoksága különféle élelmezési cikkekre, u. m. cukor, kávé, tea, főzelékfélék, zöldség, asztali dara, rizs, só, savanyított káposzta stb. szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1916 augusztus hó 1. A pályázat részletes feltételei a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők Nagyvárad, 1916 július hó 15. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Schvartz Izidor, h. elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít! [Ára 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs bafzésés idejére saját vásárló vedőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berna védjeggyel) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardíniai halkonzervek (huspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és délgyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5:40 korona.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* Figyelem! Szepességi lanárak, vász-nak damastok. Beöthy Ödön-u. 1. Bajarat a kapu alatt balra.

* Polonkairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) júliusi 16-i száma a következő tartalommal jelent meg: A jászóvári pépost. a j. — Költemények: Foglyok. Takács Edith; Viszontlátás. Garay Anna. — Jolán panaszkodik. (Elbeszélés.) Zsoldos László. — A nagyhatalom. (Regény.) Kádár Lehel. — A jövővendő diplomáciája. dr. Csák Zoltán. — Virradás. (Elbeszélés.) Szica Béla. — Kultúra. — Hetről-hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15—3. Előfizetési ár félévre 12 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

A Társaság. Dobai István hetilapjának e heti száma is változatos, gazdag tartalommal jelent meg. Szépirodalmi tartalmából kiemeljük Tövely Mihály most befejeződő elbeszélését, N. Zemplényi Klára novelláját, továbbá Somlyó Zoltán és Keblovsky Lajos verseit. Versek címmel érdekes cikket írt Körmendy Viktor a leg-

frisebb lírai termésről, míg Lyka Károly Barta Ernő litografiáról ír színes ismertetést. A rajzok közül kettőt illusztrációban is bemutat az ujság, mely ezuttal is tele van aktuális és érdekes fotografiákkal és eredeti harctéri felvételekkel. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dana-palota.

Legújabb táviratok.

Az orosz—japán egyezmény és Amerika.

Budapest július 15. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Wilson a japán kormánytól kikérte az orosz—japán egyezmény szövegét. Attól tartanak, hogy az egyezmény Amerika kereskedelmi érdekeire sérelmes.

Az oroszok messze vannak a magyar határtól.

Mármarosziget, július 15. Az Est jelenti: Az orosz hivatalos jelentések hazugságait itt, ahol csapatok jönnek és mennek, sokkal könnyebben lehet ellenőrizni, mint másutt. A frontról érkező sebesültek határozottan megegyeznek az orosz jelentéseknek azt a részét, amely Delatyn elfoglalását jelentette. Delatyn nincs orosz kézben és habár mi ki is üritettük, az oroszok még ma sem tudtak oda behatolni.

Az oroszok messze vannak a magyar határtól és az itt megforduló katonai és politikai személyiségek előadása mind meggyeznek abban, hogy az oroszok sehol sincsenek veszélyes közelségben a magyar határhoz.

SZÍNHÁZ.

A mai színlap:

Délután 3 és fél órakor, fél helyárral:

Az iglói diákok.

Operett 3 felvonásban.

Személyek:

Petky János	Sik Rezső
Pali, fia	Tompa Béla
Tiresák Tódor tanár	Vihari Béla
Evike, a leánya	Sz. Zsigmondy A.
Kern, a latin nyelv tanára	Perényi Kálmán
Kostrapszay, a logika tanára	Farkas Pál
Holéczy Pista	Bihari Sándor
Odrobina János	Leövey Leo

Este 8 és fél órakor, rendes helyárral:

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban.

Személyek:

Agárdy Guidó gróf	Sik Rezső
László, a fia	Tompa Béla
Howard Dorothy	Komáromi Gizsi
Rózs, primadonna	Sz. Zsigmondy A.
Csibrákné	T. Pogány Janka
Zápolya, színigazgató	Leövey Leo
Kocsonya, nevelő	Farkas Pál

Heti műsor:

Vasárnap délután: Az iglói diákok. Vasárnap este: A kis gróf. Hétfőn: Van-e babája? Kedden: Rigoletto. (Babits Vilma és Halmos János felléptek.) Szerdán: Magnás Miska. (Huszonötödik jubileumi előadás.)

Csütörtökön: Gózon Gyula és társulatának fellépte.
Pénteken: Gózon Gyula és társulatának fellépte.
Szombaton: Taifun. (Mándoki Panni fellépte.)
Vasárnap délután: A pálinka.
Vasárnap este: Leányvásár.

BABITS VILMA.

Megint itt vagyok, szólt eleven vidáman a viruló, ragyogó szemű művésznő.

— Meddig?
— Egy előadásra. Nincs készen több opera.

— Sajnos.
— Bizony. Tavaly egy estére jöttem le, három lett belőle. De most nem lehet.

— Honnan?
— Temesvárról jövök. Nagyszerű város, nagyon szerettek.

— Ez a vakációja?
— Persze, jövök-megyek, hangversenyek. Szeretek utazni.

— Utazik a sikerre?
— Megjön az magától is. Itt a siker titka (gégéjére mutat) a koloratura.

— Nem elég a diploma, hangja is van?
— Hárcom a diplomám: énekesnői, énektárolói, és az állami énekművésznői diplomám.

Ez utóbbit 2 évi tanulás után kaptam. Összesen 3 éve végeztem, ha akarja tudni.

— S nem kopik el a hangja, hogy olyan sokat jár iskolába, a lépcsőkön?
— Ez csak felfele vezet nálam.

A hangomat szeretik, hallották már ott.
— S mi újság Pesten?

— Jól megy minden színháznak, soba ilyen jól nem ment.

A közönség tudja, mi a művészet s ez kell neki.

— Szerel Nagyváradra jönni?
— En itthon vagyok Nagyváradon. Nagyszerű kulturhely ez. Jó itt lenni.

Gózon Gyula Nagyváradon. Kedves szenzáció erejével hat kétségtelenül a nagyváradai publikum körében, hogy a jövő hét folyamán alkalma lesz viszontlátani Gózon Gyulát, a feledhetetlen kedvencet, aki ez alkalommal egy elsőrangú fővárosi művészekkel pompázó társasággal jön Nagyváradra, ahol a színházban két Tarka Estét rendeznek. A művészársaság tagjai: Batizfalvy Elza, Gyöngyösi Jolán, Heltai Árpád, Áldori László; a fővárosi művészvilágnak mind olyan nevei, amelyek mindegyike önmagában is egy egy vonzerő. Gózon Gyula és a fővárosi társaság a hét csütörtökön és pénteken rendezik a Tarka Estéket.

Mágnás Miska jubileuma a színházi hétnék szintén jelentős eseménye, hiszen értékes határjelzése annak a páratlan sikernek, amelyet nálunk ez a pompás operette aratott. Szerdán lesz a Mágnás Miska 25 ik előadása, amely alkalomból a nézőtér közönsége között kisorsolásra kerül Sz. Zsigmódy Anna kitűnő fényképe Marcea kossztímjében.

URÁNIA
mozgó-
színház

Vasárnap
Gránátköves asszony
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Vasárnap, hétfő

A csontkéz

detektív dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Vasárnap

A titokzatos asszony

dráma 4 felv.

Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

A Félix-fürdő látogatottsága.

Kitűnő gyógyfürdőnket tömegesen keresi fel az üdülő és gyógyulást kereső előkelő közönség. Bizonyossága ennek ez a névsor, amely mutatja, hogy az ország minden részéből jönnek a Félix-fürdőbe:

Cseke István és neje Nagykereki, Imre Sándor és leánya vasutas Tótkomlós, Vásári Margit Komádi, Pocsaj Pál fbrt. Kisujszalás, Muzshai főzsefné fbrt. Gáborján, Kovács Antalné fbrt. Köröstarcsa, Patai Ferenc városi hajdú Békés, Puski Gergelyné gazd. Békés, Csapó Gergely gazd. Békés, Gál Jánosné földműves neje Szeghalom, Németh Gáborné Sarkad, Kovács Imréné gazd. neje Sarkad, Katona Sándor és neje földműves Kőbölkut, Katona Róza Kőbölkut, László Sámuel földm. Karczag, Fejes Mihályné földm. Zsáka, Ligor Jánosné munkás neje Cséffa, Györi János és neje földm. Hajdubagos, Máthé Imre földm. Hajdubagos, Józsa Mihályné gazd. Hegyközpályi, Tóth Lajos és neje fuvaros Nagyvárad, Erdélyi László és neje cipész-mester Erábránd, Fényes Béni és családja Csatár, Szilágyi Erzsébet Csatár, Bagdi Lászlóné gazd. Körösladány, Biró János gazda Körösladány, Busnyák Józsefné földm. neje Tóttelék, Péntek Jánosné gazd. neje Bánffyhunjad, Kiss Andrásné gazd. neje Bánffyhunjad, Berkes Sándorné földm. neje Nagy-Tenke, Jakab Rebeka Nagy-Tenke, Tóth Sarolta Nagy-Tenk, Márkus János és neje Nagykereki, Kohn Sándorné Nagykereki, Tóth Ferencné földm. neje Kiskereki, Nagy Imréné Kiskereki, Erős Sándor gazd. Furta, Somogyi Mihály és neje kőműves Furta, H. Nagy Sándor gazd. Komádi Virág Andrásné földm. neje Komádi, Biró Rosália Komádi, Vajda Balászné földm. neje Komádi, Báthori Istvánné földm. neje Komádi, Tarsoly Károlyné földm. neje Komádi, Kis Szabó József és neje gazda Magyarhomorok, Szabó György földm. Magyarhomorok) Lénárd Zsuzsanna Magyarhomorok, Gáspár Mária Orbogycsölő, Nagy János Orbogycsölő, Morucz Józsefné földm. neje Orbogycsölő, Kőcsa Eszter, Zsófia és Ágnes Orbogycsölő, Okányi Mihályné földm. neje Békés, Tóth Istvánné földm. neje Békés, Tóth Gáborné gazd. neje Békés, Durkó Gergely gazd. neje Békés, Ördög Gáborné földm. neje Karczag, K. Horváth Imréné földm. neje Karczag, Szombai Sándor földm. Bagamér, Lukács József munkás és leánya Bagamér, Azmus Dániel földbirt. Bagamér, Zsilinszki János és neje Békés, Matusek István és neje gazda Békés, Matusek Mihályné gazda neje Békés, Sztracska Mihályné gazda neje Békés, Lukács Eszter Békés, Durkó Istvánné gazd. neje Békés, özv. Kocsis Ferencné Békés, Nagy Miklósné és leánya Körösladány, Nagy Józsefné földm. neje Körösladány, Nagy Sándorné és neje földm. Álmos, Simon Lajosné földm. Körösladány, Bodnár Jánosné földm. Körösszakáll, Kótya Jánosné földm. Körösszakáll, Juhász Tógyerné földm. Körösszakáll, Nácsa Jánosné fm. Körösszakáll, Kun György gazd. Csenger,

Szilágyi Jánosné gazd. neje Csenger-Bagos, Mazány Györgyné gazd. neje és leánya Békés, Gidai Gergelyné gazd. neje Füzessyarmat, Várad Eszter Bihardiószeg, Nagy Jánosné földm. neje Bihardiószeg, Szabó Lajosné földm. neje Bihardiószeg, Fekete Jánosné Bihardiószeg, Szigeti Jánosné földm. neje Zsáka, Szigeti Józsefné földm. neje Zsáka, Gál Mihályné földm. neje Zsáka, Gál Istvánné földm. neje Zsáka, Berke Sándorné földm. neje Békés, Durka Gergelyné földm. neje Békés, Tóth Gáborné földm. neje Békés, Baji Gábor munkás Békés, Pető Istvánné földm. neje Békés, Tárnok Jánosné földm. neje Békés, Okányi Mihályné földm. neje Békés, Juricskay Barnáné városi tanácsos neje Nagyvárad, Bán Antal vendéglős Doboz, Schmidt Gyula és neje vaskereskedő Gyula, Péncs Ferenc és neje kereskedő Veztő, Tukacs Lászlóné ref. lelkes neje Bere, Bibiczai Nemes Viktorné tanítónő Nyirábrány, Weinberger Mórné ékszerész neje Békés, Balogh József és neje földbirt. Debreczen, Bereszkó Dánielné szolgabíró Nagyszalonta, Kis Juliska magánzó Bihardiószeg, Csizmadia Sándor kereskedő Komádi. (Folyt. kov.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztálanságot leggyorsabban eltávolít az arcról a valódi

LISZKA-VIZ

Beszerezhető

a **CSILLAG** gyógyszerárban

NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCA.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhatlan ponyvakkal gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide-vágó szükségletét a legolcsóbb kölcsönűjakkal mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovább) gépkocsiben a legkiválóbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötőlenetek, gépszijak, dohány, zsákzsinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiaker takarokban és lópokrócokban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

5.

Elsőrendű jégszekrények olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fianál

Nagyvárad.

**Gazdasági és Iparbank
Részvénytársaság**

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010 000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

**ÉLŐ MARHÁT,
hizott sertést**

legmagasabb árban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.

Fugyivásárhelyi körjegyzőség.

735—1916.

Árverési hirdetés.

Fugyivásárhely és Alkér községek, nem kivételes területein gyakorolható vadászati jog a folyó évi július 23-án délelőtt 9 órakor a fvásárhelyi körjegyzői irodában tartandó árverésen 12 évre haszonbérbe fognak külön-külön kiadatni, az árverési feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Fugyivásárhely, 1916. jul. 12.

A községi előljáróságok.

**Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.**

Kénes vasas hévzforrások, viz hőfoka 42 C° csuz, kösvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvízzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

Lakás

kerestetik f. évi augusztus hó 1-re lehetőleg kertben: 6 szoba, fürdőszoba, 2 cselédszoba, főző és mosókonyha, pince, fás és élőkamrából álló.

Ajánlatok „Püspökségi Jóságkormányzóság” címre Nagyváradra kéretnek.

Az Erzsébetligeten lévő **4 ujj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók, (Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
főzőedények,
tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók. és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Kiadó lakások

és butorozott szobák azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 72. utcai és udvari 3—4 szobás lakások és butorozott szoba azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 61 sz. magánház 4 szoba mellékkeliségekkel novemberre.

Nagy Sándor-u. 4. modern berendezésű butorozott szobák és lakások egy és két ágyal hosszabb vagy rövidebb időre.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

Állatában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: Telefon : 11—53. ::

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. számú lépcső. (Telefon 14-00.)

EMIR**arcmosó**

legtökéletesebb készítmény bőrhámlás és sörny; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arcra. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetfinomságu harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal felelőséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta növényi zsírokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 1 kor. 60 fillér.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom-arckenőcsöt

Egy tégely ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítók és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL
gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmetikai laboratoriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerésztárában Szacsavay-utca, a Vadász drogériában. és Farkas István Apolló drogériájában.

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindentől teljes raktárkészletet tart

A MÚJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdtük, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad **Sörgyár R. T.**
Telefon 439.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon : 3—65 Telefon : 3—65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és ígás szerszámok, kocsíülés, lábvédők és szerszámok raktára.